אורות השבת

בטאון הרבנות והמועצה הדתית באר-שבע
וממלכת התורה בעיר האבות שע"י רשת מוסדות "קול יהודה"

גליון מס' 1046

עורך
הרב עוזיאל אדרי

פרשת השבוע
תולדות

מנהל מערכת
הרב אברהם טריקי

דבר העורך

המשיח מתולדות יצחק

כתב **בעל הטורים** הפרשה הקודמת מסיימת 'על פני כל אחיו נפל' ופרשתינו מתחילה 'ואלה תולדות יצחק', באחרית הימים כשיפול 'ישמעאל" יצמח מלך המשיח מ'תולדות יצחק'. כתב **הזוהר הקדוש** למה נקרא שמו "ישמעאל" באחרית הימים עתיד הקב"ה "לשמוע" זעקת בני ישראל ממה שעתידים בני ישמעאל לעשות בארץ. ויעוררו בני ישמעאל מלחמות חזקות בעולם, ויתאספו בני אדום ויתגרו בהם מלחמה, וארץ הקדושה לא תימסר לבני אדום, ויתעורר הקב"ה עליהם שנאמר 'כי זבח לה' בבצרה לאחוז בכנפות הארץ', ויכרית לבני ישמעאל ממנה, ולא יישאר שר למעלה על אומות העולם, אלא השר של ישראל לבדו. מבאר **הרבי** את הדיוק בלשון **רש"י** 'ולאום מלאום יאמץ' כשזה 'קס' זה 'נופל'. יעקב ועשיו מסמלים את הקדושה והטומאה. כמתחזקים בכוח הקדושה בתורה ובמצוות ממילא כוח הטומאה "נופל" מעצמו.

הברכת לחת שלום ומבורך
הרב **עוזיאל אדרי**
רב המרכז הרפואי "סורוקה"
וק"ק "שבטי ישראל" שכונה יא' באר שבע

לוח זמנים שבועי

לוח הזמנים מדוייק לבאר-שבע	יום א' ו' כסלו (19.11.23)	יום ב' ז' כסלו (20.11.23)	יום ג' ח' כסלו (21.11.23)	יום ד' ט' כסלו (22.11.23)	יום ה' י' כסלו (23.11.23)	יום ו' יא' כסלו (24.11.23)	שבת קודש יב' כסלו (25.11.23)
עלות השחר	5:04	5:05	5:06	5:07	5:08	5:09	5:10
זמן טלית ותפילין	5:11	5:12	5:13	5:14	5:15	5:15	5:16
זריחה - הנץ החמה	6:14	6:16	6:17	6:18	6:18	6:19	6:20
סו"ז ק"ש לדעת מג"א	8:15	8:16	8:16	8:17	8:17	8:18	8:19
סו"ז ק"ש להגריא והגר"א	8:47	8:47	8:48	8:48	8:49	8:49	8:50
סו"ז בתפות ק"ש	9:40	9:40	9:41	9:41	9:41	9:42	9:42
חצות יום ולילה	11:26	11:26	11:26	11:27	11:27	11:27	11:28
מנחה גדולה	11:57	11:57	11:57	11:58	11:58	11:58	11:58
פלג המנחה	15:49	15:49	15:49	15:48	15:48	15:48	15:48
שקיעה	16:42	16:42	16:42	16:41	16:41	16:41	16:40
צאת הכוכבים	16:55	16:55	16:54	16:54	16:54	16:53	16:53

זמני הדלקת הנרות

פרשת השבוע:	תולדות
הפטרה:	משא דבר
כניסת השבת:	16:23
יציאת השבת:	17:14
רבנו תם:	17:48

"ברכת הלבנה"
החל מיום שני בערב ז' כסלו
סוף זמנה יום שני בערב י"ד כסלו עד השעה 1:39 בלילה

דבר רב העיר שליט"א

חביבות המצוות

וַתִּקַּח רִבְקָה אֶת בִּגְדֵי עֵשָׂו בְּנָהּ הַגָּדֹל
הַחֲמֻדֹת אֲשֶׁר אִתָּהּ בַּבָּיִת וַתַּלְבֵּשׁ אֶת יַעֲקֹב בְּנָהּ הַקָּטָן
(בראשית כז, טו)

החמודות: שחמד אותן מן נמרוד
(רש"י)

הנה מודעת זאת מדברי המדרש (ב"ר סה, טז), שבגדי החמודות הללו היתה בהם תכונה מיוחדת, שהיו מצויירים בה כל חיות השדה, וכל חיה שראתה את דמותה חקוקה על גבי בגד זה היתה נכנעת מאליה. ובגד זה, חמד עשיו מנמרוד. ועל כן עשיו כמו נמרוד, היה איש יודע ציד, מפני שעל ידי מלבוש בגד זה לא היה צריך כל מאמץ במלאכת הציד. ועל פי זה, יש לתמוה עד מאוד, מדוע כשביקשו יצחק אביו (בראשית כז, ג-ד): 'ועתה שא נא כליך תליך וקשתך וצא השדה וצודה לי ציד ועשה לי מטעמים כאשר אהבתי... בעבור תברכך נפשי בטרם אמות', לא לקח עשיו את הבגד הזה. שהרי מפורש בכתוב (שם טו): 'ותקח רבקה את בגדי עשיו בנה הגדול החמודות אשר אתה בבית ותלבש את יעקב בנה הקטן', ומבואר שם ברש"י: 'שחמד אותן מן נמרוד'. הרי לפנינו מפורש, שעשיו השאיר את בגדי הציד המיוחדים, ובחר להטריח עצמו - לצוד ציד לאביו. ומי יודע אם לא בשל עיכוב זה, הקדימו יעקב בקבלת הברכות, כפי שעולה מפשטן של כתובים. ועל כל פנים, הלב משתומם לטרחה יתירה מה זו עושה. ברם לכשנתבונן נראה, שאין מקום לתמיהה זו כלל ועיקר. שכן עשיו אשר היה מפורסם במצות כיבוד אב ואם, ידע גם ידע שבשביל קיום 'מצוה', ראוי לעמול ולטרוח, וזהו עיקר שכרה כמו שאמרו 'לפום צערא אגרא'. ובפרט שיצחק כרך את מתן הברכות - בקיום מצוה זו: 'בעבור תברכך נפשי'. ועל כן בחר להניח את בגדי הציד, ולהטריח עצמו בקיום המצוה. וזהו מוסר השכל, לכל המתקשים בקיום מצוות, בשל משברי הזמן מצוקות העתים ומכשולי היצר.

וכמה נפלאים הם בזה, דברי התלמוד ירושלמי (סנהדרין ח, ב) אודות רבי יוחנן אשר היה עולה לבית הכנסת בבוקר, והיה מלקט פירורין מהנשאר מסעודת קידוש החודש ואכלם. אמר: 'יהא חלקי עם אלו שאמש קידשו את החודש כאן'.

ומה נעמו בזה, דברי רבותינו בגמ' סוכה (מה, א): 'אמר רבי אבהו אמר רבי אלעזר, כל הנוטל לולב באגדו והדס בעבותו, מעלה עליו הכתוב כאילו בנה מזבח והקריב עליו קרבן, שנאמר (תהלים קיח, כז) אסרו חג בעבותים עד קרנות המזבח'. ועוד שנינו שם (מא, ב): 'מעשה ברבן גמליאל ורבי יהושע ורבי אלעזר בן עזריה ורבי עקיבא, שהיו באין בספינה ולא היה לולב אלא לרבן גמליאל בלבד שלקחו באלף זוז. נטלו רבן גמליאל ויצא בו, ונתנו לרבי יהושע וכו'. למה ליה למימר שלקחו באלף זוז, להודיעך כמה מצוות חביבות עליהם'.

וכזאת מצינו בגמ' שבת (קיח, ב): 'אמר ליה רב יוסף לרב יוסף בריה דרבה, אבוך במאי זהיר טפי (במה אביך היה זהיר ביותר). אמר ליה, בציצית. יומא חד, הוה קא סליק בדרגא, איפסק ליה חוטא ולא נחית ואתא כמה דלא רמיה' (יום אחד עלה במדרגות ונקרע חוט מהציצית ולא זז ממקומו עד שתיקנה). הרי לפנינו דוגמא מאלפת של 'חביבות מצוה', שכן יכול היה לפשוט מעליו את טליתו ולהמשיך בדרכו. ואף על פי כן, עצר במעלה המדרגות, ולא זז משם עד שתיקנה, כדי לזכות בעוד כמה פסיעות של הליכה בציצית.

ומי לנו גדול מדוד המלך ע"ה, אשר העד העיד עליו התלמוד בירושלמי (סנהדרין א, ד): 'אין לך אדם בישראל שביזה עצמו על המצוות, יותר מדוד. מפני מה ביזה עצמו על המצוות (לעיני כל - ונהג דוד בזיון לכפר על העוון הזה כדי שילמדו ממנו לנהוג כבוד בארון), שהיו מביטין בארון (דרך בזיון) ומתים'.

ומדי דברי בזה זכור אזכור, עד כמה היו המצוות חביבות על רבינו הגדול מרן 'מאור ישראל' זצוק"ל, ולאו דוקא במצוות אשר העולם נוהג להדר בהם כגון תפילין וציצית וארבעת המינים וכו', אלא גם במצוות שאין מקפידים כל כך לחזר אחריהם. ואמנם תקצר היריעה מלתאר את כל המעשים המופלאים אשר ראו עינינו ואשר נשמעו מפי מקורביו ובני משפחתו, אך די אם נזכיר עובדה אחת 'קטנה' אשר יש בה כדי ללמד על הכלל כולו, והוא ההקפדה שלו לברך מאה ברכות בכל יום ובפרט בשב"ק אשר כידוע

המשך דבר רב העיר במדור "אורות הכשרות"

אורות הפרשה

שמחת הבחירה בטוב

'ואלה תולדות יצחק' (כה, יט). אומר **רבי צבי הירש מזידיצ'וב** זיע"א אומר **רש"י** יעקב ועשיו האמורים בפרשה. עיקר התענוג והשמחה "תולדות יצחק" למעלה הוא מזה שיש בחירה בעולם "יעקב ועשיו האמורים בפרשה" והאדם בוחר בטוב.

הפיכת הרע לטוב

'ואלה תולדות יצחק' (כה, יט). אומר **הרבי** עשיו מסמל את כוחות הרע והטומאה. מטרת בריאתו של עשיו היא שיהודי יהפוך אותו לאור וטוב. בפועל ובגלוי עשיו מנגד לקדושה, אך בפנימיותו ובאמיתת מהותו הוא טוב, על ידי שהופכים אותו לקדושה ואור. הרי שגם עשיו הוא "תולדות יצחק".

בכן רואים את האב

'אברהם הוליד את יצחק' (כה, יט). אומר **רבי בונם מפרשיסחה** זיע"א אמרו חז"ל איזהו חכם, הרואה את הנולד. מן הנולד, הבן, אפשר להכיר את האב.

מלחמה מהרחם

'ויתרוצצו הבנים בקרבה' (כה, כב). מבאר **ה'באר יצחק'** אומר **רש"י** כשהייתה עוברת על פתחי תורה של שם ועבר, יעקב היה רץ ומפרכס לצאת, וכשעוברת על פתחי עבודה זרה, עשיו מפרכס לצאת. מאז אין שלום בין יעקב לעשיו. כבר ברחם אימם התנגשו זה בזה, והרי המלחמה שביניהם נמשכת עד עצם היום הזה.

שלא ילמד ממעשיו

'ויתרוצצו הבנים בקרבה' (כה, כב). מבאר **ה'ספר חסידים'** מפני החשש שיעקב ילמד ממעשיו הרעים של עשיו, הכניסו איבה בליבם עוד בבטן אימם, ומשם התחיל הפירוד ביניהם.

לפעול בלי חשבונות

'ואחרי כן יצא אחיו וידו אוחזת בעקב עשו ויקרא שמו יעקב' (כה, כו). **רבי משה מרדכי בידרמן האדמו"ר ה'ברכת משה' מלעלוב** זיע"א ביקש מאיש ציבור אחד לפעול בעניין מסוים, והלה טען שהעניין כבר סגור וחתום ושאי אפשר לעשות כלום בנדון. אמר לו האדמו"ר התורה מספרת על יעקב שיוידו אוחזת בעקב עשו' ולכאורה מה הטעם בניסיונו של יעקב לאחוז בעקב עשיו, בשעה שהוא כבר יצא ראשון. אלא מכאן למדנו שיהודי נדרש לעשות ולפעול בלי תלות בסיכויי ההצלחה. תפקידו של יהודי לעשות, והקב"ה ישלח את ההצלחה. ואכן, בסופו של דבר הצליח יעקב בפעולתו, ועשיו מכר לו את הבכורה, והיא חזרה למי שהיא ראויה לו.

מי עיכבו

'ויתרוצצו הבנים בקרבה' (כה, כב). מבאר **רבי יחזקאל מקוזמיר** זיע"א יעקב לא יכול לצאת כשעברה על פתחי תורה, מפני שעשיו, שהיה הראשון, עיכבו, אבל עשיו, אם פרכס לצאת בשעה שעברה על פתחי עבודה זרה, מי עיכב בעדו, אלא שעשיו מוכן לוותר על העבודה הזרה שלו, ובלבד שיעקב לא ייכנס לאוהלי תורה.

פחה של האם

'ויתרוצצו הבנים בקרבה' (כה, כב). מבאר **ה'מעיינות הנצח'** הכול תלוי באמא. אם האמא רגילה לבוא לפתחי תורה ויש לה הערצה וחיבה לתורה ויהדות, כי אז "יעקב רץ ומפרכס לצאת" יוצא ממנה יעקב. אבל אם "הייתה עוברת על פתחי עבודה זרה" אם היא אוהבת את תרבות הגוים והתנהגותם, הרי אז "עשיו רץ ומפרכס לצאת" יוצא ממנה עשיו.

ההבדל במאפלים במעיים

'ויאמר ה' לה שני גוים בבטנך ושני לאומים ממעיך יפרדו ולאום מלאום יאמץ ורב יעבוד צעיר' (כה, כג). מבאר **רבי יהודה לייב איגר** זיע"א רבקה התבשרה ש'שני לאומים ממעייך ייפרדו' – ההבדל בין יהודי לגוי הוא ב'מעיים' ההבדל בין ישראל לעמים הוא במידה גדולה 'בבטנה' במעיים. בענייני אכילה ושתייה. במאכלות אסורות מכאן, ובשולחן יהודי מכאן.

רבקה לא גילתה

'ויאמר ה' לה שני גויים בבטנך, ושני לאומים ממעייך יפרדו, ולאום מלאום יאמץ ורב יעבוד צעיר' (כה, כג). מבאר **ה'שפת אמת'** לרבקה לה לבדה נאמר הדבר, והיא לא גילתה זאת לאיש, אפילו לא ליצחק. לכן לא ידע יצחק את מעלת יעקב על עשיו.

המטרה הוא תיקון

'וידו אוחזת בעקב עשיו' (כה, כו). אומר **הרבי** עשיו מסמל את הנפש הבהמית ויצר הרע. לכן הוא יצא ראשון, כי הוא קיים באדם קודם יצר הטוב. יעקב מסמל את הנפש האלוקית ויצר הטוב. הוא איש תם, מלשון שלמות, כי אפילו בשעה שאדם עובר עבירה, עצם הנפש האלוקית נשארת שלמה בדבקותה בה'. "וידו אוחזת בעקב עשיו" ירידת הנפש האלוקית למטה היא כדי לתקן את הגוף ואת הנפש הבהמית.

אורות הכשרות

צריך לתור אחרי ברכות מזדמנות כדי להשלים את מכסת מספרן. ומצות חכמים זו היתה חביבה עליו כל כך, עד שהיה סופרן ממש ובסוף היום היה מחשבן האם השלים בו את מניין מאה ברכות, כפי שהעיד מזכירו האישי הרה"ג אליהו שטרית שליט"א [ועיין בספר החינוך מצוה שו מ"ש אודות מצות ספירת העומר 'כי המנין מראה באדם כי כל ישעו וכל חפצו להגיע אל הזמן ההוא']. אכן רבינו הגדול זצ"ל מלבד חכמתו המופלגת היה גם 'חכם לב - יקח מצוות'!

בברכת שבת שלום ומבורך

הרב **יהודה דרעי**

הרב הראשי וראב"ד באר-שבע

הרבנות והמועצה הדתית באר שבע
מחלקת הכשרות

בשורה משמחת

הננו שמחים לבשר לציבור הרחב כי בימים אלו הצטרפו למעגל "הכשרות הרגילה" שע"י "הרבנות" ב"ש

"קפה אופרה"
רח' יוהנה ז'בוטינסקי 13

"קפה אופרה"
רח' נחום שריג 31

"גלידה מרג'לטו"
רח' יוהנה ז'בוטינסקי 12

"טומהוק בית של בשרים"
רח' האורגים 77

"שיפודי התחנה"
דרך מצדה 266

"מקדולנדס הכשר"
מרכז וואן פלאזה

"מקדולנדס הכשר"
מרכז סינמה סיטי

"בלאק באר שבע"
מרכז סינמה סיטי

"רויז בורגר"
רח' יעקב מרש 19

"פלאפל שבע"
רח' דוד המלך 6

בברכת יאכלו ענוים וישבעו

"בד"ץ מהדרין"
שע"י
חרבנות חרשית באר-שבע
מחלקת "כשרות מהדרין"
בראשות כבי' חמרא דאתרא הרה"ג יהודה דרעי שליט"א

הודעה משמחת

הננו שמחים לבשר לציבור הרחב כי בימים אלו הצטרף למעגל "הכשרות מהדרין" שע"י "בד"ץ מהדרין" ב"ש

"האיטלקיה הקטנה"
רח' לואי פיקרד 24

בברכת יאכלו ענוים וישבעו
מחלקת כשרות מהדרין שע"י הרבנות באר-שבע

אורות ההלכה

תשובות הלכתיות משולחנו של
מורנו המרא דאתרא הגאון הגדול רבי יהודה דרעי שליט"א

הלכות חנוכה - א'

דיני הנרות וזמן הדלקתן

ש - אלו שמנים כשרים להדלקת נר חנוכה, והאם נרות של שעוה כשרים להדלקה זו?

ת - מצוה מן המובחר להדליק בשמן זית, מפני שבו נעשה הנס בהדלקת המנורה במקדש. ומכל מקום, כל השמנים וכן נרות של שעוה, כשרים להדלקת נר חנוכה. ואם אין בידו להשיג שמן זית, עדיף שידליק בשאר שמנים מאשר נרות שעוה.

ש - אלו פתילות כשרות להדלקת נר חנוכה?

ת - מצוה מן המובחר להדליק בפתילות של צמר גפן. ומכל מקום, כל הפתילות כשרות להדלקת נר חנוכה.

ש - האם צריך להקפיד על כשרות השמנים והנרות, פן יש בהם תערובת שומן של איסור?

ת - נרות או שמנים המיובאים מחו"ל, יש להקל להדליק בהם נרות חנוכה אף על פי שאין עליהם הכשר וקיים חשש שמא מעורב בהם שומן של איסור. אך אם ידוע שיש בהם תערובת של איסור, אין להדליק בהם נרות חנוכה.

ש - שמן האסור בהנאה, האם כשר להדלקת נר חנוכה?

ת - שמן האסור בהנאה כגון שמן של ערלה או של תערובת בשר וחלב, אין מדליקים בו נרות חנוכה. וכן יש להחמיר שלא להדליק בשמן שיש בו קדושת שביעית, או שמן של טבל שלא הופרשו ממנו תרומות ומעשרות. לפיכך יש להקפיד להשתמש אך ורק בשמן עם הכשר של רבנות מוכרת המעיד שהוא נקי מחשש טבל ערלה ושביעית.

ש - שמן שנאסר לאכילה מפני רוח טומאה כגון שהונח תחת המיטה, האם כשר להדלקת נר חנוכה?

ת - שמן שהונח תחת מיטה שישנו עליה במשך הלילה, אף על פי שנאסר לאכילה, מכל מקום נראה שיש להקל להדליק בו נרות חנוכה. והמחמיר שלא להדליק בו, תבוא עליו ברכה, ובפרט במקום שאין הפסד מרובה.

ש - פתילות שהדליקו בהם נרות חנוכה, האם רשאי להמשיך להדליק בהן בשאר לילות - נר חנוכה?

ת - פתילות שהדליק בהן בלילה הקודם, רשאי להמשיך ולהדליק בהן ואין צריך להחליפן מחדש. ויש מהדרין לקחת פתילות חדשות בכל לילה, מפני הנס שהיה מתחדש בכל יום.

ש - מהו המקום המובחר בו יש להדליק נר חנוכה?

ת - מצוה מן המובחר להדליק הנרות בפתח הבית מבחוץ - הפונה לרשות הרבים, כדי לפרסם הנס. וטוב להניחם לצד שמאל של הנכנס לבית, באופן שתהיה המזוזה מימין ונר חנוכה משמאל, ונמצא שבכניסתו ויציאתו הוא מוקף במצוות. במה דברים אמורים, כשפתח ביתו פונה לרשות הרבים, אולם אם יש חצר לפני הבית, יניח הנרות בפתח החצר. ואם קיים חשש לכיבוי הנרות ברוח, או חשש לגניבה, או שהוא דר בבית משותף, רשאי להדליק בתוך הבית. ואם יש לבית חלון הפונה לרשות הרבים, יש להעדיף ולהדליק סמוך לחלון מאשר בפתח הבית מבפנים.

ש - מהו הגובה הראוי בו יש להדליק נר חנוכה?

ת - צריך להניח הנרות שלושה טפחים מעל פני הקרקע, ומדברי קבלה טוב להניחם בין שבעה טפחים לעשרה טפחים. אולם אם אינו יכול להניחם בפחות מעשרה טפחים, כגון שחושש מפני דליקה או שחלון ביתו גבוה יותר, רשאי להניחם עד לגובה של עשרים אמה.

ש - המתגורר בקומה עליונה הגבוה מקרקע רשות הרבים יותר מעשרים אמה, היכן ידליק נר חנוכה?

ת - המתגורר בקומה עליונה באופן שחלון ביתו גבוה יותר מעשרים אמה מקרקע רשות הרבים, לא ידליק הנרות בפתח החלון אלא סמוך לפתח הבית.

ש - מי שהדליק נר חנוכה בגובה של יותר מעשרים אמה, או פחות משלושה טפחים, מה דינו?

ת - מי שעבר והדליק את הנרות בגובה של יותר מעשרים אמה מקרקע הדירה, לא יצא ידי חובתו. וצריך לחזור ולהדליקן במקום ראוי, בלא ברכה. ואם הדליקן בגובה של פחות משלושה טפחים, בדיעבד יצא ידי חובה.

ש - מי שהדליק נר חנוכה במקום אחד, ואחר כך העבירם למקום אחר, מה דינו?

ת - צריך להדליק את הנרות במקום הנחתן, ואם הדליק במקום אחד ואחר כך העבירם למקום אחר, לא יצא ידי חובה. לפיכך צריך לכבותן ולחזור ולהדליק במקום החדש, בלא ברכה.

ש - מהו זמן הדלקת נר חנוכה?

ת - זמן הדלקת נר חנוכה, הוא בצאת הכוכבים. זה דעת השו"ע וכן אנו נוהגים, אך לדעת הרבה ראשונים, זמן ההדלקה הוא עם תחילת שקיעת החמה, וכן מנהג אשכנז.

ש - עבר זמן ההדלקה, האם רשאי להדליק בברכה?

ת - אם לא הדליק בזמן האמור לעיל, מדליק עד שתכלה רגל מהשוק שהוא כחצי שעה לאחר זמן ההדלקה. ובתוך הזמן הזה רשאי להדליק בברכה גם אם הוא יחידי ואין איש עמו מבני הבית, וגם אם אין פתח ביתו או חלונו פונה לרשות הרבים.

ש - עבר ולא הדליק וכבר כלתה רגל מהשוק, האם רשאי להדליק בברכה?

ת - עבר ולא הדליק בתוך הזמן הזה, רשאי להדליק כל הלילה עד שיעלה עמוד השחר. אולם לכתחילה לא יברך אלא אם כן יש עמו לפחות עוד אחד מבני הבית שהוא ער, או שהיו הנרות פונים לרשות הרבים דרך החלון או פתח הבית בגובה של עד עשרים אמה מהרחוב והיו עוברים ושבים מצויים שם. ואם רצה לברך גם אם לא התקיימו אחד משני התנאים הללו, אין מוחין בידו.

ש - הגיע זמן ההדלקה, האם צריך להפסיק מלאכתו או לימודו או סעודתו, כדי להדליק נר חנוכה?

ת - מיד עם הגיע זמן ההדלקה, צריך להפסיק מלאכתו או לימודו כדי להדליק נרות חנוכה בזמנה. ולא עוד אלא שאסור לאכול סעודת קבע והיינו יותר מכביצה פת (56 גרם) חצי שעה לפני זמן ההדלקה שמא ימשך בסעודתו, אבל מותר הוא באכילת פחות מהשיעור הזה או באכילת פירות וכדומה, וכן אסור להתחיל בלימוד או מלאכה, קודם שידליק נרות חנוכה.

ש - האם צריך לדחות או להפסיק שיעור תורה קבוע כדי להדליק נר חנוכה בזמן?

ת - שיעור קבוע המתקיים בבית הכנסת, אין לדחותו או להפסיקו כדי לאפשר לציבור הדלקת נרות חנוכה בזמנה, כל שקיים חשש שהציבור לא ישוב להמשך השיעור, וטוב שלאחר השיעור יזכירו לציבור שעליהם להדליק נרות חנוכה. אבל אם ברור למגיד השיעור שהציבור ישוב להמשך השיעור אחרי ההדלקה, יש לדחות או להפסיק את השיעור כדי לקיים מצות ההדלקה בזמנה.

ש - מי שאינו יכול להדליק נר חנוכה בזמן, האם עדיף שיעשה שליח במקומו או שידליק בעצמו אחר הזמן?

ת - מי שאינו יכול להדליק נרות חנוכה בזמן דהיינו עד חצי שעה מצאת הכוכבים מכל סיבה שהיא, טוב יותר שיעשה שליח את אשתו או אחד מבני ביתו שידליקו בזמן מאשר שידליק הוא עצמו אחר הזמן.

ש - האם צריך להתפלל ערבית קודם הדלקת נר חנוכה?

ת - בימי חנוכה טוב להקדים ולהתפלל ערבית מיד עם שקיעת החמה, כדי לקיים את מצוות הדלקה עם צאת הכוכבים. ואם יש חשש שמה יעבור זמנה שהוא חצי שעה מצאת הכוכבים עד שיסיים את תפילתו, ידליק קודם תפילת ערבית.

חיים אחרים

התרגשות רבה מילאה את ליבו של שלום'קה הקטן, בן התשע, בנו של ר' ישעיהו פרידמן, גבאי בית־הכנסת בדנילוביץ' (עיירה קטנה במערב רוסיה הלבנה). בעוד דקות אחדות יחל הטקס החגיגי, שבמהלכו יצטרפו רבים מנערי העיירה ל'מסדר החלוצים', תנועת הצופים הקומוניסטית.

בכל ליבו השתוקק ללבוש את המדים המיוחדים ולהימנות עם חברי המסדר. אולם בהגיע תורו לגשת אל המדריך ולקבל את העניבה המיוחדת ואת סמל המסדר, קמו לפתע חבריו ומחו. הם טענו כי אביו רב, ולא ייתכן לקבל לשורות התנועה בן של אנטי־מהפכן.

פגוע ודומע מיהר שלום'קה אל אביו ובקול חנוק סיפר לו על העלבון הנורא. אביו הבין ללב בנו, אך בהחלט לא השתתף בצערו. הוא הניח יד רכה על ראשו ואמר: "שלום'קה, לך מצפים חיים אחרים"...

זמן לא־רב לאחר מכן פלשו הגרמנים לרוסיה. יהודי דנילוביץ', שהבינו כי הגרמנים יגיעו גם אליהם, לא ידעו בתחילה כיצד להתייחס לכך. הלוא גם בשלטון הרוסי לא רוו נחת.

הגיע היום שבו פלש הצבא הגרמני לדנילוביץ'. הגרמנים לא בזבזו כוחות מיותרים על עיירה כה קטנה, אולם הכיבוש יצר במקום חיי גיהינום. עם בואם הוקמה בדנילוביץ' משטרה פולנית, שהייתה מורכבת מצעירים אנטישמים, והם מיררו את חיי היהודים.

הצרות האמיתיות החלו כאשר הגיעה הפקודה לרכז את כל היהודים בגטו מגודר. כעת החלה מלחמת קיום ממש. גם החלו להגיע ידיעות על שחיטות גדולות שמבצעים הגרמנים בגטאות שבעיירות הקטנות.

שנה וחצי חיו יהודי דנילוביץ' כשמעל ראשם מאיימת חרב השחיטה הגרמנית, חרב שהונחתה על ראשם בהינף אחד, בחורף תש"ג.

זה היה בשבת. שלום'קה, בן האחת־עשרה, עשה את השבת מחוץ לעיירה, בטבורו של יער לוטשה, ששכן כשלושים ק"מ מהעיירה. שם היה בית גדול, בן שלוש קומות, שהגרמנים רצו להשתמש בו לצורכיהם. הבית עמד שומם זמן רב והיה צורך לשפצו. לשם כך גייסו קבוצת בעלי־מלאכה מדנילוביץ'. שלום'קה הצליח להצטרף אל אחד מהם, שאמר כי הוא זקוק לעזרתו של ילד.

בבוקר השבת התעורר שלום'קה מוקדם. הוא ירד לחצר ולפתע הבחין בשתי משאיות מלאות חיילים גרמנים. הוא מיהר לעלות לקומה העליונה ולספר לחבריו את שראה. הם לא ייחסו לכך חשיבות יתרה, משום ששיירות רבות של גרמנים נהגו לעבור במקום.

כעבור שעה הגיעו שומריהם וציוו עליהם להתכנס באחד החדרים. רק אז החל החשש להתגנב לליבם. היו שם ארבע נערות, שהשוטרים ציוו עליהן לעזוב את החדר. כעבור רגע נשמעו קולות ירי מהחדר הסמוך. היה ברור כי הנורא מכול עומד להתרחש. הקבוצה עמדה עתה לכודה בחדר, כאשר בפתח ניצבים השוטרים.

היה שם בחור חסון, יוסף שמו, שברשותו גרזן. באותו רגע פעל בתושייה. בקיר האחורי של החדר היה חלון קטן, סגור במסמרים. בעזרת הגרזן יישר את המסמרים ופתח את החלון. שנייה לאחר מכן החלו הלכודים לקפוץ מהחלון, שהיה בקומה השנייה. הם קפצו מעל ראשי הגרמנים, שעמדו למטה, המומים מתעוזת היהודים. גם שלום'קה היה ביניהם.

שלום'קה נחת ברכות על השלג, קם ופתח בריצה מהירה. שני שוטרים פולנים דלקו אחריו, מכוונים אליו את רוביהם. הוא רץ כל עוד רוחו בו, חש את שריקת הכדורים קרוב מאוד לאוזניו. מנוסתו נבלמה כשהגיע לגבעה והחל לטפס עליה. כעבור רגע חש כאב עז בגבו וצנח ארצה, עושה עצמו מת. זה היה מזלו, שאם לא־כן היו השוטרים יורים בו למוות.

כעבור זמן קם, פצוע וזב־דם, והוסיף לרוץ. כך כל השבת וכל הלילה שלאחריה. עם בוקר חש רעב וחליט להיכנס לבית הראשון שייקרה בדרכו. הוא הגיע לבית, נכנס פנימה ומצא שם נוצרייה עומדת ומכבסת בגדים.

"אתה ז'דוק [יהודי]?", שאלה אותו הגויה.

"כן", השיב לה.

"מדנילוביץ'?", הוסיפה לשאול.

"כן", ענה שלום'קה.

"מי אתה?", שאלה.

"אני בנו של ישעיה השוחט", השיב. עיניה של הגויה התמלאו דמעות. התברר כי היא הכירה היטב את ר' ישעיה פרידמן.

"מדוע את בוכה?", התעניין שלום'קה.

"לא שמעת?", אמרה, "הלילה רצחו את כל יהודי הגטו בדנילוביץ'".

לאחר כמה ימים הגיע שלום'קה הקטן אל חבורת פרטיזנים יהודים ביער. בחברתם בילה עד סוף המלחמה. שלום'קה זכה לשרוד ולהקים בית נאמן וחסידי ובמשך שנים רבות שימש אחד משליחי חב"ד באיטליה. כשהיה מספר את סיפורו האישי, היה חוזר תמיד על דברי אביו: "שלום'קה, לך מצפים חיים אחרים".

לעילוי נשמת
הרב **יוסף שלמה טריקי** זצ"ל
בר עליה ז"ל
והרבנית **רחל טריקי** ע"ה
בת סימי ז"ל
ת. נ. צ. ב. ה.

אורות עונג שבת

שני עולמות

'ויגדלו הנערים ויהי עשו איש ידע ציד איש שדה ויעקב איש תם ישב אהלים' (כה, כז). **הרבי הריי"צ** עשיו, בהיותו 'איש שדה', שכל הווייתו גשמיות, מסמל את החומריות ואת השקועים בה. לעומתו, יעקב, שהוא 'איש תם יושב אהלים', שכל תענוגו בחיים היה בלימוד התורה שלמד בבית מדרשם של שם ועבר, מסמל את הרוחניות ואת ערכה. בעבודת ה', יעקב ועשיו הם הנפש האלוקית והנפש הבהמית, שתי הנפשות הנאבקות ביניהן לכבוש את האדם.

סיבה מנצחת

'ויאהב יצחק את עשו כי ציד בפיו ורבקה אוהבת את יעקב' (כה, כח). מבאר **רבי פייבוש מברודשין** זיע"א יצחק אהב את עשיו על אף רשעותו כדי שתהיה לו טענה כלפי הקב"ה אני אהבתי את בני על אף חסרונותיו; אף אתה צריך לאהוב את בני ישראל גם אם חוטאים הם.

הלוך וגדול

'ויגדל האיש, וילך הלוך וגדול, עד כי גדל מאוד' (כו, יג). אומר **המגיד ממזריטש** זיע"א בכל הפרשה נקרא יצחק בשמו, וכאן "האיש". לפי שמשנעשה יצחק "איש", היינו בן שלוש-עשרה, מייד "ויגדל" – היה בגדלות. וגם אז לא עמד במדריגה אחת, אלא "וילך הלוך וגדול" – הלך תמיד הליכה אחרי הליכה, "עד כי גדל מאוד", עד שהגיע לגדלות גמורה.

סיבה עיניים

'ויהי כי זקן יצחק ותכהין עיניו מראות' (כז, א). **הרבי רש"י** מפרש ותכהין בעשנן של אלו, שהיו מעשנות ומקטירות לעבודת אלילים. מדוע העשן הזיק ליצחק בלבד, ולא לנשי עשיו ולעשיו עצמו, אלא שיצחק, שהיה טהור עיניים "מראות ברע", לא היה יכול לסבול את עשן העבודה הזרה, ולכן כהו עיניו.

שנתיים בגן העדן

'ראה ריח בני כריח שדה' (כז, כז). אומר **הרבי** כתב **מדרש רבה** בשעה שנכנס אבינו יעקב אצל אביו, נכנסה עמו גן עדן. זהו שאמר יצחק ליעקב 'ראה ריח בני כריח שדה'. מנין הכיר יצחק שריח זה הוא של גן העדן, כי חז"ל אמרו שאחרי העקידה עלה יצחק לגן העדן והיה שם שנתיים. לכן הכיר וידע את ריחו של גן העדן.

עונג להרע

'ועל חרבך תחיה' (כז, מ). **הרבי הריי"צ** החיות של עשיו היא מהחרב. בדוגמת חיות רעות שטורפות ודורסות לא רק כשהן רעבות, אלא מפני שיש להן עונג וחיות מעצם הדריסה ושפיכות הדמים של יצור אחר. כאלה הם אנשים שהם רעים בעצם, שיש להם חיות מזה שהם מצרים וגורמים רע לאחרים. כזאת היא גם החיות שיש לעשיו.

הרבנות המרכזצה הרתית באר שבע
מחלקת הכשרות

לעבודה מיידית
בעלי נסיון למשרה מלאה/לחצי משרה
לפרטים יש לפנות
למחלקת הכשרות 08-6204026
או במייל:
y0527681143@gmail.com
או למנהל מחלקת הכשרות
הרב יעקב אטלן 054-9210545

שבת שלום!